

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs A Saxo Ferrato In primam Codicis Partem

Bartolus

Lugduni, 1567

Colonis Illyricanis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-96119](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-96119)

nia persunt tantum debent prestare, quantum consueverunt, facit. ut. si. l. cum satis. s. caueant. in ter. ibi. in posterum prohibeantur. Not. posse ferri sententiam, ut in futurum non debeant agentem molestare, sicut in negotiorum, ut in l. de actio. s. eque. z. in vti possidendo, ut in l. vti poss. ff. z. C. sic patet quod ratioe iuris de presentibus fertur sententia super futuro. Secus si ius non competeret de presenti, ut l. i. s. i. ff. de usuris. que hic allegatur pro contrario. C. Et per hanc literam dicit And. de Barul. quod qui timet ne offendatur ab aliquo potest adire iudicem ut sibi caneat per illum, ut non offendatur, de quo per Hul. in l. i. ff. de i. s. ff. ne potentiores, de offi. presi. z. facit ff. de usufru. l. equis finium.

LEX III.

Statutum quod aliquis non habeat vocem in ca. videtur ei precludere viam in iudicio. Imperator est vniuersalis dominus omnium non tamen partiscularis.

Coloni Coloni censiti sunt respectu aliorum sunt liberi, tamen quo ad personam, dominorum, quibus tributa prestant, videntur quodammodo esse adstricti, z. ideo eos ad iudicium vocare non possunt pro causis civilibus, nisi ratione supereractionis, sed pro publicis criminibus eos accensant, si sua vel suorum iniuriam prosequantur: tamen sua pecunia, z. eorum predia alienare non possunt inuitis hominis inter viros h. d. ff. In ter. ibi. ipsi sunt, z. ideo cum persona est alienata, multo fortius bona illius, in ter. ibi. vocem negamus. Not. modum loquendi, ubi per hoc patet quod si statutum dicit quod talis non habeat vocem in capitulo, per hoc videtur sibi preclusa via in iudicio, In gl. que incipit, coloni. ibi. nam sepe vulgariter. ff. Not. istud vulgare quid imponit. In eadem ibi, sic, z. alias not. quod omnia sunt Principis quo ad iurisdictionem, z. vniuersale dominium, sed non quantum ad particulare, de quo no. plene. l. bene a zenone. s. de quad. prescrip. In gl. super verbo, aliter naret. ibi, nec etiam intrare ecclesiam. De iure civili videtur sententia, ut not. gl. in l. quemadmodum, de agri. z. cess. z. est ter. in autp. de sanc. episc. s. adscriptio.

De colonis Palestinis. Rubr. L.

LEX VNICA.

Imperialis Coloni Palestinis non possunt a terra recedere, sicut alii, z. eorum dominis datur plena potestas reuocandi domum, hoc dicit. Et nota ff. gloss. fin. huius legis quod nati in terra vbi fuit natus Christus, non habent aliud privilegium quam alii.

De colonis Thraecensibus. Rubr. LI.

LEX VNICA.

Er vniuersam Thraecenses capitacionis non prestaut tributa, sed tributa terre, non tamen possunt a terra discedere, z. occultas, vel retinens colonum Thraecensem ipsum restituit domino cum peculio, z. cu agnatione, z. punitur in duab. libris anni. h. d. in ter. ibi. vagabundi. Not. ff. de vagabundo, quia proprie ille dicitur vagabundus, qui vadit vagando per orbem, ut hic, z. l. p. ori. z. est casus in l. i. de tyo. lib. rii. z. hoc tenet gloss. ff. de dam. infect. l. iij. s. pretor. vers. verecunde. z. hoc est verum, nisi in proprio domicilio fuerint agnati, vel cognati qui vellent eum ab inquietudine defendere, ut s. de agri. z. censu. l. cum scimus. s. illud quoque. Not. tamen. ff. ad mun. l. eius. s. Celsus. dicit quod ille est vagabundus qui non habet domicilium. Sed hec trussa, quod secundum hoc semper opus esset quod locus originis esset patris aratrum, quod esset absurdum.

ADDITIONES.

Per orbem. Ad quod tu vide omnino Felin. in c. si. de for. cōs. pe. ver. de vagabundo, z. quod ibi dicitur in apostil. De vagabundis dicitur multa s. in add. ad Bar. sed nunc non occurrit locus vide tamen omnino de hoc Ant. Lor. sing. suis in versic. vagabundus, incip. si beneficiatus. vbi late de multiplici vagabundo tractat. **ALEX.** C. Adde Bartol. in l. iij. s. pretor. de damno infect. qualiter vagabundus sit citandus, vide Anno. in c. si aduersarius, de eo qui mit. in pos. causa rei seruau. z. Spec. in tit. de competenti iudicio ad in ver. quid si debitor, vide glo. z. ibi Bar. in l. cū hereditas ad Treb. qui dicantur vagabundi, z. qualiter conueniantur, z. citandi sunt, vide Joan. And. in add. Spec. in tit. prealleg. z. ibi etiam ponit quid de banni. z. per Lyn. z. Bal. in l. i. vbi de cri. agi opoz. z. in l. ad recogni. z. que dicit ibi post Bart. ff. ex quibus cau. in poss. ea.

De colonis Illyricanis.

Rubr. LII.

LEX VNICA.

Colonos Coloni Illyricani origine a terra vasti separare non possunt sed transfaciunt reuocantur, z. reuocati submittuntur in vinculis. Item receptantes eos, licet ignotos, puniuntur, hoc dicit. Et de hac receptatione ne vide quod dicitur de agri. z. censu. l. cum satis. z. s. de fab. l. pen. C. In ter. ibi. auctoritate iudicis nor. quod interesse lucri cessantis iudex ex suo officio estimare debet quod pro eo quod ponit Lyn. in l. vnic. s. de sententiis, que pro eo quod interest proferuntur, circa probationem interesse, In ter. ibi. iud. sufficiat. C. Not. optimum ter. contra receptatores ex bannitozom, quod puniuntur pena receptatozom non solum si fecerint penam, in qua erant banniti, z. causam pro qua erant banniti, sed etiam si omnino ista ignorauerint, dum tamen fecerint iustos esse bannitos scitis autem si hoc ignorauerint, l. i. s. de recep. de agri. z. censu. l. quemadmodum, z. quod dicitur de fab. l. cum satis. Rubricas quatuor sequentes vide per teipsum.

De omni agro deserto

Rubr. LVIII.

LEX I.

Am diuus. Pcedia deserta de quibus loci, quibus submittuntur signari debent cum immunitate triennij, et si immunitates sunt ad onera supportanda, debent banniri, et possessionibus fertilibus assignari, hoc dicit. ff. de no. ex fine legis quod predia sterilia debent adiungi per partes fertilibus prosequis ad hoc vt alia predia fertilia sustineat onera prediorum sterilium, hoc dicit.

ADDITIONES.

ALEX. C. Hanc legem allegat Barto. in suo tractatu de reprob. salarum in iij. q. pen. q. princ. quod per statutum potest fieri quod quilibet de villa teneatur pro debito altarius, quod tamen intellige, z. limita vt per Bart. in iij. q. pe. q. princ. in l. pro idendum. s. de decur. **ALEX.** C. Quod ponderat Bartol. in l. si se non obtulit, s. actor ff. de re iudi. allegat hanc legem, si quis de civitate non est soluendo, quod alij de civitate tenentur soluere pro illo per lib. z. solum. z. cum Barto. ibi. transeunt omnes post eum, sed Bartol. in l. fin. s. in iij. ff. de mu. z. pono. determinat contrarium, vbi vult quod de iure communi onus deficientium nullus tenetur subire, alleg. tert. in l. i. s. vt nullus ex vica. pro alien. vicar. deb. l. rj. Et respondet ad istam l. p. ocedere, nisi alio modo esset expressum lege municipali, quia illi legi vel consuetudini fraudum est, vt damnum sustineat. Pro hoc etiam facit distinctio Bartol. in l. i. de apo. pub. lib. rj. de quo videas, z. quod ibi scripsi, z. vide per Ang. in d. s. actor. vers. querit Bar. quod si aliquis de vniuersitate, z. vide Alex. in repe. l. sepe. in prin. de re iudi.

LEX I.

Squis Possidens fundos steriles, et fertiles tributarios, si alienat fertiles, et ob hoc efficitur non soluendo, tenetur ad tributa fertiliu, z. steriliu emptoz. hoc dicit. Et nota quod predia sterilia appellantur hic per iudiciorum steriliu. Et est ratio, sicut in corpore humano caro fertis, z. imbecillis confertur per neruos, ita predia sterilia confertur per fertilia.

LEX I.

Quicumque Recipientes predia deserta cum immunitate triennij, debent ea vere idonee quod predia non relinquunt cum damno Republice, hoc dicit. In ter. ibi. Imperatorum, nocentur Imperatorum, vnde ille cui assignantur predia deserta ab impetratione, non debet hac cautione grauari, quia satis est quod fuerint ipso inuito illa predia sibi assignata. In fin. gloss. vltim. C. Not. bene de hoc verbo, cautionis, vtrum intelligatur cum fideiussoze vel sine, de verb. signific. l. sancimus. z. ibi per Lyn. et hic per And. de Barulo.

ADDITIONES.

Ann fideiussoze vel sine. Adde gloss. z. istam in l. si mandato, s. si si mandata, z. in l. caut. de ver. sign. z. in l. pretor. in fin. ff. de pres. to. stip. Bal. in l. sancimus. in si. op. s. de ver. sign. z. in aut. cui relis. etum. vers. item not. quod idonea cautio. s. de iudic. z. viduita. col. Alex. in l. i. ff. qui sat. cog. z. Cardin. de. i. s. z. quia. de pen. et per Oldra. consil. lryij.

